
СПЕЦКУРС «РЕАЛІЗАЦІЯ СВ'ЯЗЕЙ МЕЖДУ РІЗНИЧНИМИ ПРЕДМЕТАМИ В ПРОЦЕСЕ ФІЗИЧЕСКОГО ВОСПИТАННЯ УЧЕНИКОВ МЛАДШИХ КЛАССОВ» КАК СОСТАВЛЯЮЩАЯ СИСТЕМИ ПОДГОТОВКИ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ ФІЗИЧЕСКОГО ВОСПИТАННЯ К ПЕДАГОГІЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ

Олег КРУГЛЯК, Татьяна КРУГЛЯК

Самборский педагогический колледж имени Ивана Филипчука

Аннотация: Эта статья посвящена разработанной программе специального курса для будущих преподавателей физического воспитания.

Ключевые слова: специальный курс обучения, связи между различными предметами, физическое воспитание младших школьников.

SPECIAL COURSE OF STUDY «THE REALIZATION OF THE INTERSUBJECT CONNECTIONS IN THE PROCESS OF PHYSICAL TRAINING OF YOUNG SCHOOLCHILDREN» AS A COMPONENT OF THE SYSTEM OF PREPARATION OF THE FUTURE PHYSICAL TRAINING TEACHERS FOR THE PEDAGOGICAL ACTIVITY

Oleg KRUGLYAK, Tetyana KRUGLYAK

Sambir Teacher's Training College named after Ivan Fylyptchak

Abstract. This article deals with an elaborated programme of the special course of study for future physical training teachers.

Key words: special course of study, intersubject connections, physical training of young schoolchildren.

ПРО ДЕЯКІ АСПЕКТИ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ТУРИЗМ» У ВИЩОМУ ФІЗКУЛЬТУРНОМУ ЗАКЛАДІ

Ірина СКРИПЧЕНКО

Дніпропетровський державний інститут фізичної культури і спорту

Постановка проблеми. Туризм є складовою частиною в системі фізичного виховання студентської молоді і сприяє всебічному гармонійному розвитку людини. Залучення до туризму студентської молоді сприяє отриманню ними різноманітних знань та вражень, дозволяє вивчати свій край, багату культурну спадщину, що є необхідним для формування світогляду. Водночас, туризм є одним з важливих засобів гармонійного розвитку, за допомогою якого молодь зміцнює здоров'я, раціонально

використовує свій вільний час, оволодіває життєво необхідними навичками та вміннями, які стають у пригоді в практичній діяльності й побуті.

Проте, на сьогодні дуже малий відсоток студентської молоді охоплено заняттям туризмом. Лише окремі вищі навчальні заклади займаються туристичною роботою. Тому ця проблема є досить актуальною і потребує більш досконалого вивчення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Останнім часом фахівці звернули увагу на проблему залучення студентської молоді до туристського руху [1, 2, 3]. Зараз ми можемо спостерігати зростання ролі молодіжного туризму в умовах національно-культурного відродження України [4]. Підготовкою фахівців для туристської галузі України займаються близько 50 середніх та вищих навчальних закладів різних форм власності та рівнів акредитації. Проте фахівці відмічають, що основними проблемами які досить повільно вирішуються є розробка навчальних програм та забезпеченість спеціальною літературою [5]. Навчальні програми повинні розроблюватися з урахуванням регіону, де знаходиться навчальний заклад і де будуть проводитися практичні заняття, забезпеченості туристськими кадрами, інтересів контингенту туристської молоді та матеріально-технічної забезпеченості навчального закладу.

Метою роботи було визначення рівня туристського досвіду студентської молоді та виявлення якому виду туризму вони віддають перевагу у навчальній діяльності. На основі отриманих даних розробити навчальну програму дисципліни «Туризм» з урахуванням інтересів студентів закладу освіти фізкультурного профілю.

Методи та організація досліджень. В роботі використані методи аналізу та оброблення літературних джерел, анкетування та педагогічні спостереження, методи математичної статистики.

Анкетування було проведено у 11 групах серед студентів II курсу ДДІФКіС. Загалом було опитано 132 студенти денної форми навчання (81 студент чоловічої статі та 51 – жіночої) з наступних спеціалізацій: легка та важка атлетика, плавання, боротьба, бокс, весловий і вітрильний спорт, гімнастика, баскетбол, волейбол, футбол, а також студенти, що навчаються за спеціальністю «фізична реабілітація». Середній вік опитаних становив $18,4 \pm 1,4$ роки.

Результати дослідження та їх обговорення. Основні питання, які були поставлені перед студентами ДДІФКіС були наступні: чи маєте ви досвід туристських походів і з яких видів туризму, чи хочете ви займатися у туристській секції і яким видом туризму, хотіли б ви працювати у сфері туризму.

Отримані нами результати анкетування спортсменів різних спеціалізацій свідчать про те, що заняття туризмом займає одне з провідних місць у житті студентської молоді, особливо під час канікул.

Не зважаючи на те, що спортсмени присвячують заняттю улюбленим видом спорту багато часу і на інші види діяльності його не вистачає, взагалі не мають досвіду учасника походу лише 3% студентів. Основна частина опитаних отримала туристський досвід ще навчаючись у школі 80,3% (106 студентів), з них у літньому таборі чи турбазі – 28% (37 чол.) В інституті вперше у похід пішли лише 8,3% студентів. Більшість респондентів проживають у великих містах (86,3%), і тільки 13,7% у сільській місцевості. Таким чином можна стверджувати, що в установах середньої освіти, установах додаткового виховання вчителі та керівники недостатньо часу і уваги приділяють організації рухової активності дітей і підлітків, їх зацікавленню та придбанню навичок необхідних для здійснення туристичних походів цієї категорії складності.

Дослідження показали, що найбільш поширеним видом туризму, який викладається у школах є піший туризм. Туристські навички з пішого туризму мають 77,3% опитаних (102 студенти). Рідше культивується гірський туризм (14,4%), водний і авто туризм (по 13,6%). Якщо автотуризмом опитувані займалися з батьками (15,9%), то для гірського і водного туризму необхідні кваліфіковані фахівці, які в загальноосвітніх школах практично не працюють.

Визначено, що з організованими туристичними групами мандрують 20,5% студентів, а з друзями – 74,2%. У походах вихідного дня брали участь 52,3% респондентів, у багатоденних походах – 8,3% і у різних походах – 21,9%.

Дослідження показують, що 20,5% студентів хотіли б займатися пішим туризмом. Проте крім пішого туризму, який є достатньо популярним і найпростішим за організацією та туристським досвідом, 18,2% студентів нашого ВНЗ хотіли б займатися гірським туризмом (походи гірськими регіонами), що дозволяє природо-ландшафтний рельєф України. Найбільш доступними є походи у гірську частину Кримського півострова, де можна проводити походи різної категорії складності та різних видів туризму (піший, спелеотуризм, скелелазіння, велотуризм та ін.).

Популярними серед студентів є автотуризм (18,2%), скелелазіння (17,4%), кінний (15,9%), водний і велотуризм (по 15,2% відповідно). На нашу думку, такий стан пов'язаний з великим впливом засобів масової інформації (великою кількістю відео-, теле-, і кінофільмів, реклами).

Якщо розглянути окремо перевагу яким видам туризму віддають юнаки та дівчата (табл. 1), томи можемо спостерігати значні відмінності.

Таблиця

Рейтинг популярності видів туризму серед юнаків та дівчат

№ п/п	Види туризму	Юнаки (n=81)		№ п/п	Види туризму	Дівчата (n=51)	
		Чол.	%			Чол.	%
1	Піший	24	29,6	1	Кінний	15	29,4
2	Автотуризм	19	23,5	2	Гірський	13	25,5
3	Скелелазіння	14	17,3	3-4	Піший	12	23,5
4	Гірський	13	16,0	3-4	Лижний	12	23,5
5-6	Водний	11	13,6	5	Велотуризм	10	19,6
5-6	Мототуризм	11	13,6	6-7	Водний	9	17,6
7	Велотуризм	9	11,1	6-7	Скелелазіння	9	17,6
8	Кінний	7	8,6	8	Автотуризм	4	7,8
9	Вітрильний	6	7,4	9-11	Вітрильний	2	3,9
10-11	Спорт. орієнтування	5	6,2	9-11	Спорт. орієнтування	2	3,9
10-11	Альпінізм	5	6,2	9-11	Альпінізм	2	3,9
12	Лижний	3	3,7	12	Мототуризм	1	1,9
13	Спелеотуризм	2	2,5	13	Спелеотуризм	-	-

У чоловіків популярним є піший туризм (29,6%), автотуризм (23,5%), велосипедний (17,3%) та гірський туризм (16%). Несподіваним для нас є те, що гірський у Придніпровському регіоні водний туризм стоїть аж на 5-6 позиції, в той час як ми маємо велику кількість річок, достатньо водних станцій на р. Дніпро для занять водними видами спорту (походи на байдарках, катамаранах, інших веслярних човнах).

Дівчата на перше місце у рейтингу ставлять кінний туризм. На наш погляд, а також згідно інших дослідників [6] при виборі цього виду туризму зіграла свою роль природна тяга дівчат до тварин та прекрасного, а не знання специфіки даного виду спорту. Далі у рейтингу дівчата віддають гірському туризму (25,5%), лижному та водному туризму (по 23,5%). Проте, гірський та лижний туризм вони вибрали через вплив засобів масової інформації, а не від того, що вони мають необхідні знання та навички.

Найбільш низькі позиції у рейтингу віддані спелеотуризму, альпінізму, стрільному туризму. Це можна пояснити тим, що в нашому регіоні практично відсутні умови для занять такими видами туризму. Проте несподіваним є те, що найбільш популярне «спортивне орієнтування» втратило свої лідируючі позиції, хоча в Дніпропетровській області є всі природні умови (ліси, лісосмути) та достатня кількість кваліфікованих фахівців (тренерів, суддів).

Згідно розробленої нами навчальної програми дисципліни «Туризм» студенти ознайомляться з основами теорії туризму і туристсько-краєзнавчої роботи, вчаться організовувати та проводити одноденні туристичні походи (8 годин), а також удосконалюють навичками в'язання вузлів, розведення вогнища, постановки наметів, створюють знання зі спортивного орієнтування та беруть участь у туристських заходах з подоланням природних та штучних перешкод. Опитування студентів різних спортивних спеціалізацій після вивчення дисципліни показали, що 62,1% студентів (82 чол.) при сприятливих умовах бажають і можуть піти працювати у сфері туризму.

Висновки

Проведені дослідження дозволили нам при розробці навчальної програми з дисципліни «Туризм» врахувати інтереси студентів у виборі виду туризму і більш детально розглядати окремі види туризму з урахуванням рейтингу популярності. Висновчено, що при організації і проведенні практичних занять необхідно врахувати рівень туристсько-спортивної підготовленості студентів.

Перспективи розвитку ми бачимо у необхідності:

- створити в учбовому закладі туристський клуб, членами якого були б студенти і викладачі інституту;
- налагодити співпрацю з аналогічними клубами інших вищих навчальних закладів Дніпропетровська (ГНАУ, ДДУ та ін.) і України (Харківської Академії фізичної культури, Переяслав-Хмельницького державного педагогічного університету ім. Г.Сковороди та ін.);
- розробити одноденні туристські маршрути, під час яких студенти здобуватимуть туристські навички;
- відкрити у інституті спеціалізацію «Спортивний туризм», що зможе задовольнити потребу Придніпровського регіону в туристських кадрах для клубів, дитячих станцій туристів, гірських клубів, туристичних фірм та ін.;

- створити матеріально-технічну туристську базу для проведення змагань туризму та орієнтування.

Література

1. Блистів Т. Оптимізація змісту підготовки фахівців для сфери туризму закладах освіти фізкультурного профілю // Молода спортивна наука України. Зб. наук. статей з галузі фізичної культури та спорту – Львів: ЛДІФК, 2002. Вип. 6. – Т. 2. – С. 513-515
2. Ганопольский В. Спортивно-туристская деятельность в общей и единой системе туристского образования // Проблемы розвитку спортивно-оздоровчого туризму і краєзнавства в закладах освіти: Матеріали Міжнародн. наук.-практ. конфер. – К.: Обрії, 2002. – С.3-8.
3. Дехтяр В. Туризм у системі фізичного виховання учнівської та студентської молоді // Проблемы розвитку спортивно-оздоровчого туризму і краєзнавства в закладах освіти: Матеріали Міжнародн. наук.-практ. конфер. – К.: Обрії, 2002. – С.102-104.
4. Пангелов Б., Соколов В. Проблеми спортивного туризму в Україні на сучасному етапі // Формування здорового способу життя у студентської та учнівської молоді засобами туристської роботи: Матеріали Всеукр. наук.-практ. конфер. – К.: Карбон Лтд, 2001. – С.54-57.
5. Пангелов Б. Особливості підготовки професійних кадрів з туристської краєзнавчої роботи в закладах освіти // Проблемы розвитку спортивно-оздоровчого туризму і краєзнавства в закладах освіти: Матеріали Міжнародн. наук.-практ. конфер. – К.: Обрії, 2002. – С.24-27.
6. Смирнов Д.В. Мониторинг предпочтений абитуриентов и студентов ВУЗов туристского профиля в выборе видов активного туризма // Теория и практика физической культуры. – 2002. – №11. – С. 53-55.

ПРО ДЕЯКІ АСПЕКТИ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ТУРИЗМ» У ВИЩОМУ ФІЗКУЛЬТУРНОМУ ЗАКЛАДІ

Ірина СКРИПЧЕНКО

Дніпропетровський державний інститут фізичної культури і спорту

Анотація. Інтерес до занять туризмом у студентської молоді поступово зростає. Дослідження показали наявність суттєвих розбіжностей у інтересах юнаків і дівчат у виборі виду туризму, що необхідно враховувати при плануванні та організації практичних занять. Визначено, що найбільш популярними у студентів є піший туризм, гірський та водний туризм. Надано деякі пропозиції щодо розвитку туристської діяльності у навчальних закладах.

Ключові слова: дисципліна «Туризм», види туризму, інтерес, студентська молодь.